

Bedrijfsleider met het hart op de juiste plaats

SAMENVATTING **RÉSUMÉ** **SUMMARY** **ZUSAMMENFASSUNG**

NL – Bedrijfsleider met het hart op de juiste plaats.

Rendabiliteit en klantentevredenheid koppelen aan sociale bewogenheid, het is geen evident uitgangspunt voor een bedrijfsleider. Jos Vandikkelen, baas van fietsenverhuurder en -hersteller VELO uit Leuven, bewijst dat het kan. Jongeren, laaggeschoolden en erkende asielzoekers krijgen er niet alleen een technische opleiding, ze worden ook begeleid in hun dagdagelijkse problemen. Als de betrokkene doorstroomt naar de reguliere arbeidsmarkt, is de missie geslaagd.

FR – Un chef d'entreprise qui a le cœur sur la main.

Associer la rentabilité et la satisfaction des clients à la notion d'émotion sociale, voilà qui n'a rien d'évident pour un chef d'entreprise. Jos Vandikkelen, patron de VELO, entreprise louvaniste de location et de réparation de vélos, montre pourtant que c'est possible. Outre une formation technique, il offre également aux jeunes, aux personnes non qualifiées et aux demandeurs d'asile reconnus un accompagnement dans la gestion de leurs problèmes quotidiens. Et si l'intéressé parvient à s'insérer sur le marché du travail classique, c'est que la mission de Jos Vandikkelen a réussi.

EN – A managing director with his heart in the right place.

Combining profitability with customer satisfaction and social engagement is not an easy starting point for a managing director. However, Jos Vandikkelen, who runs a bicycle rental and repair firm called VELO in the city of Leuven, proves that it is possible. Youngsters, unskilled workers and recognised asylum seekers not only receive technical training but also guidance in their daily problems. His mission is successful when the person moves on to the regular employment market.

DE – Unternehmer mit dem Herzen am rechten Fleck.

Rentabilität und Kundenzufriedenheit mit sozialem Engagement zu vereinbaren, ist für einen Unternehmer nicht unbedingt eine nahe liegende Haltung. Jos Vandikkelen, Chef beim Fahrradverleih/Werkstatt VELO aus Leuven, beweist, dass dies möglich ist. Jugendliche, Personen mit mangelnder schulischer Qualifikation und anerkannte Asylsuchende erhalten nicht nur eine technische Ausbildung, sondern werden auch bei ihren Alltagsproblemen begleitet. Wenn der Betreffende in den regulären Arbeitsmarkt wechselt, war der Einsatz erfolgreich.

In de Hollestraat in Heverlee, een kleine parallelle straat met de Ring rond Leuven, staan drie rode gebouwen uit staalplaat. Aan de buitenkant doet weinig vermoeden dat ze elk een bedrijf herbergen uit de sociale economie. Het gaat dus om bedrijven die een economische activiteit uitvoeren. Ze onderscheiden zich evenwel van de kapitalistische privé-sector doordat ze winstmaximalisatie niet zien als voornaamste doel maar als een middel om de gemeenschap te dienen.

De vzw VELO zag het levenslicht in 1994. Na eerst jaren in de kelder van het studentenrestaurant Alma II te hebben gezeten en nadien in de vroegere wasserij van het Sint-Rafaëlziekenhuis in Leuven, nam VELO in april 2010 zijn intrek

in deze bedrijfshal van 1.500 m². Een imposant gebouw dat leest als een labyrint ter ere van Koning Fiets. Hoeveel duizenden tweewielers er geparkeerd staan, soms zelfs opgestapeld, weet Jos Vandikkelen niet. Uiteraard wel hoeveel mensen er werken, dat zijn er zo'n 90: tien stafleden, een paar administratieve medewerkers en een tiental 'vaste' fietsherstellers. "Deze laatste volgden eerder allemaal een werkopleiding bij ons. Ze zijn belangrijk voor VELO, want ze zorgen voor stabiliteit en continuïteit". Zo'n 65 mensen ten slotte volgen een opleiding/werkervaring.

Jos Vandikkelen, geboren in 1960, vader van drie jongvolwassen dochters, groeide op in het

Limburgse Zonhoven maar woont in Herent. Hij studeerde godsdienstwetenschappen aan de K.U.Leuven. "Ik vond dat een zeer boeiende studie, met ook veel humane wetenschappen". Na godsdienstonderricht te hebben gegeven in secundaire scholen werd hij eindredacteur van het maandblad voor spiritualiteit Tijdschrift Geestelijk Leven. "We schreven over filosofische en maatschappelijke problemen, vanuit de christelijke traditie maar met de beide voeten in de realiteit. Zo was er elk jaar een themanummer rond armoede, in samenwerking met Welzijnszorg". Vandikkelen was ook een van de oprichters en de eerste voorzitter van de Werkgroep Mensenrechten in de Kerk.

«Maatschappelijk isolement en eenzaamheid zijn ook een vorm van armoede.»

In 2006 nam zijn professioneel leven een nieuwe wending. "Het tijdschrift was in zijn voortbestaan bedreigd, zowel financieel als inhoudelijk. Toen ik de vacature zag staan voor de functie van directeur bij VELO aarzelde ik niet, en ik ben ook aangekomen", lacht hij. "In mijn jeugdig idealisme wou ik de wereld veranderen. Nu ben ik realistischer. Het werken met mensen hier is voor mij heel stimulerend, het is mijn manier om op lokaal vlak een steentje te verleggen in de rivier".

Bedrijfsleider

Bij VELO zijn vier categorieën mensen actief. Ze hebben allen gemeen dat er voor hen een grote kloof gaapt met de reguliere arbeidsmarkt. Ze krijgen bij VELO een opleiding gekoppeld aan een werkervaring van doorgaans één jaar. Vooreerst heb je de groep jongeren uit het secundair beroepsonderwijs in het systeem van deeltijds leren en werken. "Het gaat om jongeren die niet aarden op een gewone arbeidsplek, omdat ze een rugzak vol problemen torsen, zoals gebrek aan motivatie, problemen thuis enz. Bij ongeveer 8 van de 10 jongeren slagen we erin om ze in het normale circuit van deeltijds leren en werken te laten doorstromen".

"Voorts heb je mensen die naar ons worden gestuurd door het OCMW, in het kader van het artikel 60 van de OCMW-wetgeving. De periode van werkervaring bij ons telt ook voor

de opbouw van rechten wat sociale zekerheid betreft. Het gaat meestal om de leeftijdscategorie van 25-35. Het komt er vooral op aan om hen een 'Belgische' werkhouding bij te brengen, want die is vaak anders in hun thuisland. Bovendien slepen ze hun trauma's mee, want niet dikwijls komen ze uit conflictgebieden, of uit een ontwricht gezin in hun land van herkomst".

"Een derde categorie zijn de langdurigwerklozen, die de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ons stuurt. Ook daar is werkhouding een aandachtspunt evenals motivatie. Ten slotte is er de kleinste groep van de zogenaamde arbeidszorgmedewerkers. Mensen met een vrijwilligersstatuut die uit de psychiatrie komen, en bij ons opnieuw arbeidsverantwoordelijkheid leren opnemen. Het gaat om nooit meer dan vier medewerkers tegelijk, want ze behoeven veel extra begeleiding".

"Voor de sociale begeleiding hebben we vier professionelen in dienst. Ze helpen een handje wanneer een medewerker een probleem heeft met de huisvesting, met de politie, ze gaan mee naar de dokter de eerste keer, kijken toe bij schuldafbouw enz. Dat kost allemaal veel tijd en energie. Ik beschouw mezelf als een bedrijfsleider. Dat wordt door sommigen in de sociale sector beschouwd als een vies woord. Eventuele winst wordt meteen terug geïnvesteerd, zo werkt een vzw nu eenmaal. Maar ook een vzw als de onze kan failliet gaan. Ik moet erover waken dat onze rekeningen kloppen, dat we steeds nieuwe niches bereiken op de markt, dat onze klanten tevreden zijn, dat ik het arbeidsproces optimaliseer. Onze sociale rol kunnen we enkel vervullen met subsidies, want opleiding en begeleiding zorgt natuurlijk voor een rendementsverlies. Ongeveer 60 procent van ons budget komt uit eigen inkomsten, de overige 40 procent betreft subsidies of een besparing via tewerkstellingsmaatregelen van de overheid, bij voorbeeld bij het in dienst nemen van 50-plussers".

Wisselstukken

"We hebben een divers cliënteel", vervolgt Vandikkelen. Bij de fietsenverhuur, een kleine 6.000 per jaar, gaat het in 95% van de gevallen om studenten, vooral van de K.U.Leuven. Voor 38 euro per jaar kunnen ze een fiets huren, en voor 22 euro extra hebben ze ook een herstellingsabonnement. Onze dienst fietsenherstelling

lokt een gemengd publiek. Klanten kunnen kiezen om hun fiets zelf te herstellen in ons atelier, of die door ons te laten opknappen. Een derde activiteit is de leasing of de verhuur van bedrijfsfietsen, met als voornaamste klant de K.U.Leuven. Die heeft al ruim 3.000 fietsen geleased bij ons, bestemd voor het personeel dat zijn parkeerkaart inlevert”.

“We hebben ook doelgroepprojecten. We organiseren bij voorbeeld samen met de vzw Mobiel 21 een cursus fietsrijden voor allochtone vrouwen. De OCMW's vinden ook steeds meer hun weg naar ons. Zo verhuren we fietsen aan kinderen van steuntrekkers. Die durven dikwijls niet meedoen aan schoolse activiteiten op de fiets, omdat hun tweewieler zo krakkemikkig is”.

“In opdracht van de NMBS baten we ook twee en weldra drie fietspunten uit in de stations van Leuven, Aarschot en binnenkort ook Diest. Dit biedt weer nieuwe mogelijkheden voor opleiding en werkervaring voor onze medewerkers”.

De omvang van het arsenaal aan wisselstukken en fietsen wordt pas duidelijk wanneer Jos Vandikkelen me meeneemt voor een geleid bezoek aan het bedrijf. “De politie van Leuven bezorgt ons regelmatig een nieuwe lading fietsenwrakken. Het gaat om gestolen of gevonden fietsen die de eigenaars niet zijn komen opeisen, en die worden dan na zes maanden verbeurdverklaard”. De rekken in het magazijn puilen uit van onderdelen als pedalen, tandwielen, kettingen, staanders, trapassen. Bij gebrek aan plaats staan zelfs buiten fietsen opeengestapeld. “Recyclage is hier het ecologische ordewoord”.

Idealisme

Het verhaal van VELO is er natuurlijk niet alleen een van kettingen en remblokjes, maar bovenal van mensen. “Ja, onze aanpak vergt veel idealisme, niet alleen van mezelf, maar van m'n hele team. Als we resultaat boeken, als we erin slagen om iemands leven weer op de sporen te krijgen, dan geeft ons dat enorme voldoening”.

De begeleiding neemt vele vormen aan. Vandikkelen geeft het voorbeeld van Youssef, een goede fietshersteller van Afrikaanse afkomst. “Zijn traject bij VELO was er een van ups en downs. Een van de belangrijkste werkpunten had te maken met op tijd komen en verwittigen bij afwezigheid.

Twee keer stond hij dicht bij ontslag, maar hij heeft uit zijn fouten geleerd. Sinds een half jaar duikt een nieuw probleem op: hij geeft met zijn kredietkaarten te veel uit, met loonbeslag als gevolg. We gaan dus starten met budgetbeheer”.

Of neem nu het geval van Ismaël, een jonge Irakees die met zijn vader samenwoont. Hij doet er alles aan om zijn broer uit Irak naar België te laten overkomen. Omdat België in Irak geen ambassade heeft is dat administratief een hele karwei. Ismaël is dan samen met zijn vader tijdelijk naar Irak teruggekeerd om de formaliteiten in orde te brengen. Geld voor twee tickets was er niet. Een collega binnen VELO heeft hem een renteloze lening gegeven”.

Het zijn niet altijd succesverhalen. Zo hebben we lange tijd gehoopt dat we Romescu, een rom zigeuner, een gezonde werkhouding konden bijbrengen. Hij beheerst het Nederlands goed en is vlot in de omgang. Zijn vader heeft bij een ongeval een hersenletsel opgelopen. Omdat zijn familie het Nederlands niet machtig is, wordt hij dikwijls ingeschakeld om de problemen van de andere woonwagenbewoners op te lossen. Daardoor was hij dikwijls afwezig op het werk. De herhaalde waarschuwingen konden hem niet deren. Na het zoveelste conflict heeft hij zelf zijn tewerkstelling bij VELO stopgezet.

Meestal hebben de trajecten bij VELO wel een happy end. Het is zowel voor de staf als voor de medewerkers een kwestie van stevig op de trappers te blijven duwen. Want enkel dan kom je vooruit.

“Armoede is niet alleen een kwestie van geld. Maatschappelijk isolement en eenzaamheid zijn ook een vorm van armoede”, weet Vandikkelen. Zo was er een jongen die in het weekeinde enkel kon praten tegen zijn huisdier. We willen ook dat probleem aanpakken door binnenkort om de twee weken in het weekeinde een ontmoetingsmoment te organiseren. Bij een eenvoudig ontbijt kan elke deelnemer die geïnteresseerd is dan om beurt vertellen over zijn land van herkomst, zijn familie, zijn geschiedenis. Dat zal de band en het begrip tussen onze medewerkers versterken”.

Die band is ongetwijfeld nodig om het sociaal bedrijf VELO draaiende te houden.

Jos Vandikkelen
VELO vzw
Hollestraat 1 – 3001 Heverlee
T. 016 29 87 40
info@velo.be
www.velo.be